

På sporet af en praksisproblemstilling

- og omsætte den til en konkret SSO-opgaveformulering i samarbejde med eleven-erfaringer ud fra SSO i fagene psykologi og samfundsfag.

Maya Thisted

KVUC

Betydningen af at forankre SSO i en konkret problemstilling, relateret til en profession

- At arbejde med et helt konkret felt, skaber en naturlig afgrænsning og helt tydelige fokuspunkter i arbejdet med SSO.
- Man kan navigere efter helt faste pejlemærker, som netop fastholdes af det konkrete:
 - Hvad er problemet? Hvorfor er det et problem? Og af hvem og hvordan er det defineret?
 - Hvad er problemets omfang, eller hvor mange er ramt af problemet (statistik)
 - Hvordan påvirkes mennesker af problemet? Hvem arbejder med problemet og hvordan?
 - Hvilke faglige måder findes til at løse problemet? Hvordan søger man at løse problemet?
 - Er løsningen hensigtsmæssig? kontroversiel? Bakkes den op politisk?
 - Det er vigtigt at afgrænse problemstillingen så meget som muligt. Dette gøres gennem vejledningen.

Med fokus på en profession

- Fordele ved at arbejde konkret med et professionsorienteret emne:
At bevæge sig væk fra de brede faglige og teoretiske områder, hvor eleverne kan have svært ved at afgrænse problemstillingen og derfor forsøger sig med en bred analyse af ALT indenfor området, uden at blive konkret.
- Det kan resultere i et upræcist fagsprog med manglende fokus på det konkrete, gisninger, usaglig argumentation, overdrivelser og hverdagspsykologiske betragtninger.

Nye udfordringer - at udvikle professionsrettede opgaveformuleringer

- Kræver at vi som undervisere retter vores opmærksomhed mod eksterne aktører i endnu højere grad end det hidtidige fokus på fagets anvendelsesorientering.
- At man som underviser retter sin opmærksomhed mod relevante professionsfelter og støtter elevens interesseområde, ved at drage professionstypiske aspekter, der kan knyttes til ens eget fag frem.
- Dette vil fremtidigt også understøttes fra professionsuddannelsernes side, som vil give adgang til relevante cases og lignende materiale, der kan støtte denne proces.
- Der lægges op til at elevernes praktik skal dokumenteres skriftligt i et eller andet omfang, hvilket senere vil kunne danne afsæt for vejledning i den professionsrettede SSO.

Vigtige perspektiver på den professionsrettede SSO

- **At tydeliggøre fagene på HF's sammenhæng med fremtidigt uddannelsesvalg:** Med de professionsrettede SSO-opgaver, får eleverne mulighed for karrierelæring, hvor de i et mindre format kan prøve kræfter med et fremtidigt professionsfelt og dermed begribe det langt mere konkret. Det bevidstgør eleverne om de videre uddannelsesmuligheder efter afsluttet HF.
- **At motivere eleven og at styrke elevens kvalificerede valg af videregående uddannelse:** Det er motiverende at arbejde med konkrete problemer og at opdage hvordan det akademiske fag byder ind med en systematisk måde at begribe og håndtere problemet og på et fagligt grundlag at pege på løsninger. Her bliver det aktuelle fags metodiske greb om problemstillingen et studieforberedende redskab for eleven.

I processen – fokuspunkter for eleven

- Hvor findes viden udenfor lærebøgerne? Fx kilder på internettet, faglitteratur mm.
- I Danmark flere analyseinstitutter, som forsker i velfærdsstatens problemområder, som netop ligger indenfor professionsstudier, som kunne være aktuelle for en SSO, hvor psykologi indgår fx:
 - Pædagog
 - Sygeplejerske (eller Sosu-assistent)
 - Socialrådgiver
 - Folkeskolelærer
 - Fysioterapeut
 - Ergoterapeut
- Det kunne være at søge publikationer fra forskning hos SFI (nu Vive), CASA og SUS (Socialt udviklingscenter).
- Ligeledes kan der indhentes relevante publikationer fra de fleste styrelser, under ministerierne.
- Desuden har hver af disse professionsstudier deres egne fagblade, ofte med psykologisk informeret viden, der frit kan hentes på Internettet.

Konkrete idéer fra en anvendelsesorienteret HF praksis

- Da vi endnu ikke har udmøntet en egentlig praksis omkring de professionsrettede SSOer, følger her en række eksempler på hvordan man kan omsætter konkrete praksiserfaringer til SSO-problemformuleringer, hvor elevens erfaringer i praksis, behandles systematisk ved at knytte disse erfaringer til SSOens genstandsfelt.
- Udgangspunktet er fra mine egne fag, men kan danne udgangspunkt for en brainstorm indenfor alle fag.

Eksempel SSO Psykologi B – professionsrettet sygeplejerske

Hvilken betydning har det professionelle sygeplejefaglige relationsarbejde for døende patienter?

- Redegør for den psykologiske problemstilling omkring omsorg og relationernes betydning mellem sygeplejersken og den alvorligt syge – og døende patient. Inddrag bilag 1.
- Redegør kort for og inddrag relevant psykologisk viden om relationernes betydning omkring omsorg og relationernes betydning i en undersøgelse af selvvalgt empiri med fokus på betydningen af relationsarbejdet for den nævnte gruppe.
- Vurder hvorvidt relationsarbejdet, som det viser sig i din undersøgelse er udfordret i det danske sundhedsvæsen i dag, idet du inddrager bilag 2.

Bilag 1: Hospice-sygeplejerskens barske snak med døende: Hårdt at fjerne håbet. Avisen.dk 22.7.2017 https://www.avisen.dk/hospice-sygeplejerskens-barske-snak-med-doeende-haar_451395.aspx

Bilag 2: Plejen på hospice set fra patienters, pårørendes og personalets perspektiv. Sygeplejersken 2014;(13):68-73. <https://dsr.dk/sygeplejersken/arkiv/sy-nr-2014-13/plejen-pa-hospice-set-fra-patienters-parorendes-og-personalets>

Eksempel Psykologi B – professionsområder psykolog/socialrådgiver:

I hvilket omfang og hvordan påvirker transnational adoption de adopteredes liv, og er det muligt at afhjælpe disse?

- Redegør kort for psykologiske problemstillinger omkring transnational adoption med særligt fokus på adopterede børn fra Korea. Inddrag bilag 1 og 2.
- Redegør for og inddrag relevant psykologisk viden med henblik på en analyse af livet som adopteret fra Korea i Danmark, herunder kulturelle faktorer, og inddrag dernæst selvvalgt empiri, hvor du fokuserer på forskellige perspektiver af oplevelsen som adopteret fra Korea i Danmark samt adoptivfamilien.
- Diskutér på baggrund af din analyse og relevant empirisk materiale, hvilken hjælp og støtte man fra det offentliges side kan tilbyde transnationale adoptivfamilier i Danmark. Inddrag psykologisk viden om adoption i et større perspektiv end Korea.

Bilag 1: Adopterede får flere psykiske problemer. Kristeligt Dagblad 17.januar 2002.

<https://www.kristeligt-dagblad.dk/kirke-tro/adopterede-f%C3%A5r-flere-psykiske-problemer>

Bilag 2: Lene Myong: Man holder aldrig op med at være adopteret. Politiken 28.december 2009 <https://politiken.dk/debat/art5465885/%C2%BBMan-holder-aldrig-op-med-at-v%C3%A6re-adopteret%C2%AB>

Eksempel Psykologi B – (professionsområde- pædagog/lærer)

Hvorfor er ensomhed så ødelæggende for unge, og i hvilket omfang er det muligt at afhjælpe ensomheden i skoleregi?

- Redegør kort for psykologiske problemstillinger omkring det at være ensom barn/ung. Redegør kort for problemets omfang. Inddrag herunder bilag 1.
- Analyser et trivselsprogram på en udvalgt skole med fokus på indsatsen overfor ensomme børn og unge. Inddrag relevant psykologisk viden om ensomhed i en analyse af materialet og egen empiri fra skolen.
- Diskutér hvorfor ensomhed tilsyneladende er et stigende fænomen i dagens samfund, og hvordan man som lærer/lærerteam kan handle i forhold til gruppen i skolesammenhæng. Inddrag bilag 2
- Bilag 1: Forsker: Ensomme unge har det særligt svært. Dr.dk
<https://www.dr.dk/nyheder/indland/forsker-ensomme-unge-har-det-saerligt-svaert>
- Bilag 2: "Ensomme unge har brug for lærerens hjælp"
<https://www.folkeskolen.dk/51543/ensomme-har-brug-for-laererens-hjaelp>

Eksempel samfundsfag B – Professionsområde: Socialrådgiver

Hvordan kan man som professionel forstå social arv og dermed støtte unge i at bryde denne?

- Præsenter problemstillingen omkring social arv. Inddrag relevant teori og statistik til at underbygge problemstillingen. (Inddrag bilag 1)
- Inddrag din viden fra ovenstående i en undersøgelse af selvvalgt empiri, der omhandler processen med at bryde den sociale arv med særligt fokus på de velfærdsstats-aktører, der undervejs bliver en del af denne proces, samt betydningen af brud/skift undervejs i processen.
- Vurder hvordan aktuelle nationale indsatser på området, understøtter det som træder frem i din undersøgelse og vurder din undersøgelse i forhold til et eksempel på best practice på området. (Inddrag bilag 2)
- Bilag 1: "Hvad du troede du vidste om social arv", Asterix, 22. april 2005, <http://www.dpu.dk/fileadmin/www.dpu.dk/aktuelt/magasinetasterisk/udenforhierarki/nr22april2005/050406115523-amp-type-doc.pdf>
- Bilag 2: Rapport "Projekt Unge Mønsterbrydere", maj 2016, http://husetzornig.dk/linux6.curanetserver.dk/wp-content/uploads/2016/08/mbp_rapport_07052016.pdf

Samfundsfag B og psykologi B – Profession Socialrådgiver/pædagog

Hvad betyder kravet om ungdomsuddannelse(STU) for unge psykisk handicappedes muligheder for integration på det ordinære arbejdsmarked?

- Redegør for problemstillingen omkring handicappedes begrænsede integration på det ordinære arbejdsmarkedet. Kom ind på konsekvenser, både for gruppen og for samfundet. Præsenter kort den **Særligt Tilrettelagte Ungdomsuddannelse(STU)**. Inddrag statistik og relevant psykologisk og samfundsfaglig viden.(Inddrag bilag 1)
- Undersøg en konkret STU-praksis. Hvordan er uddannelsen opbygget, hvilke kompetencer får de unge psykisk handicappede og hvordan rustes de unge psykisk handicappede til en fremtid på det danske arbejdsmarked?
- Vurder hvorvidt den udvalgte STU-praksis bringer de handicappede tættere på arbejdsmarkedet. Diskuter hvilke tiltag, der kunne fremme en højere integration på det ordinære arbejdsmarkedet for gruppen. (Inddrag bilag 2)

Bilag 1: Et blik på STU'en, en ungdomsuddannelse for unge med særlige behov", fra Reflexen, Tidsskrift for uddannelser ved Institut for Læring og Filosofi, Aalborg Universitet (ISSN 1901-5992), vol. 8, nr. 1, 2013(6 sider): :

<http://docplayer.dk/18917365-Et-blik-paa-stu-en-en-ungdomsuddannelse-for-unge-med-saerlige-behov.html>

Bilag 2: Fra KL: Effektanalyser af de forberedende tilbud: https://www.kl.dk/ImageVaultFiles/id_81113/cf_202/Effektanalyser_af_de_forberedende_tilbud.PDF

Tips til fokusområder før SSO perioden

- Samarbejde i faggruppen og i fagpakkerne! fx Hvilke typiske professionsområder peger fagpakken frem imod? Hvilke problemfelter arbejdes der med inden for et specifikt professionsområde?
- Forsøg at udvikle konkrete metodiske greb til inddragelse af praktik-erfaringer – Praksisportrættet, tilpasset til HF.
- Vær opmærksom på muligheder for at inddrage materiale (stofområder) med relevans for 'karrierelæring' i undervisningen helt generelt
- Tag kontakt med professionshøjskoler, erhvervsakademier mm. omkring mulighed for besøg, praktik, materialer (fx cases om forskellige professionsområder) som evt. kan lægge op til en SSO med fokus på en problemstilling inden for et professionsområde
- Invitér bachelorstuderende fra professionshøjskoler til at holde oplæg om deres uddannelse – og invitér også gerne unge fra diverse professioner til at gøre det samme

Workshop- nogle diskussionspunkter

- Hvilke professionsområder lægger vores fagpakke(r) op til?
- Hvilke virkelighedsnære/faglige problemstillinger arbejder man typisk med indenfor professionsområdet? Og hvordan kan vi finde ud af det
- Hvor ligger vores udfordringer i forhold til en konkret SSO inden for én virkelighedsnær problemstilling inden for et professionsområde?
- Og med udgangspunkt i jeres egne fag: Hvad er vores bedste ideer til at se vores fag i en SSO i forhold til at “fordybe sig i og formidle en faglig problemstilling inden for et selvvalgt område, f.eks. i relation til virkelighedsnære problemstillinger inden for et professionsområde.”
- Vælg referent og skriv jeres forslag i padlet